

αὐτῶν ὅστις πρῶτος ἀναβῆ ἐπὶ τὸ διάφραγμα θέλει δοθῆ ἢ καλλίστη τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης. Ὅστις δὲ πάλιν ἀναστρεφόμενος ἐν ταῖς σκηναῖς δὲν ἀπέλθῃ νὰ πολεμήσῃ εἰς τὸ τεῖχος, καὶ ἂν ὡς πτηνὸν πετόμενος ἤθελεν ἀποδράσῃ, δὲν θέλει εἶναι ἱκανὸς νὰ ἀποφύγῃ τὸν οἰκτιστὸν παρ' αὐτοῦ θάνατον. Ὑπάγετε λοιπὸν ἐπὶ τὸν ἀγῶνα τοῦτον, προσέθηκε, κάλλιστον ὄντα καὶ ὀλβιώτατον, διότι καὶ ἀνδράποδα πολύτιμα θέλετε λάβει, καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας, καὶ πλοῦτος πολὺς ὑπάρχει ἐν τῇ πόλει. Ταῦτα εἰπόντος τοῦ σουλτάνου ἀνεβόησαν οἱ δεκάρχοι καὶ οἱ λοχαγοὶ παρακαλοῦντες τὸν ἡγεμόνα νὰ διατάξῃ θαρρῶντως τὴν ἐφοδὸν καὶ ἐπαγγελλόμενοι νίκην.

Τότε τελευταῖον, μετὰ τὰς ἐπανελημμένας ταύτας ἐξετάσεις καὶ δοκιμασίας, ἀπεφήγατο ὁ σουλτάνος τῇ 26 Μαΐου ὅτι ἡ γενικὴ ἐφοδὸς θέλει γίνεαι τῇ 29. Τὸ ἐπιχείρημα ἀνεβλήθη ἐπὶ 3 ἡμέρας, ἵνα ἐν τῷ μεταξὺ διαταχθῶσι μὲν ἀκριβέστερον τὰ κατὰ τὰς κινήσεις τοῦ στρατοῦ αὐξήσῃσι δὲ διὰ τῶν πυροβόλων τὰ ρήγματα. Ἴνα δ' ἐνταῦθ' ἐξάψῃ ἔτι μᾶλλον τὴν προθυμίαν τῶν μαχητῶν ὑπέσχετο ὁ σουλτάνος τριήμερον τῆς πόλεως λεηλασίαν, παραχωρήσας αὐτοῖς πᾶσαν τὴν κινητὴν λείαν, αἰχμαλώτους τε καὶ θησαυροὺς καὶ μὴ ἐπιφυλάξας ἑαυτῷ εἰμὴ μόνον τὰ τεῖχη καὶ τὰ κτίρια. Ἡ περὶ τούτου ἀγγελία διέχυσε παρὰ τοῖς πολεμίοις χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἀπέβη προιούσης τῆς ἡμέρας τόσῳ θορυβωδεστέρα ὅσῳ τὸ χάσμα τοῦ τεύχους ἐγένετο ἐπὶ μᾶλλον εὐρύτερον. Τὸ δὲ ἑσπέρας ἐφωταγωγῆθη ἅπαν τὸ στρατόπεδον καὶ ἅπας ὁ στόλος, ὥστε ἐκ τοῦ πυρίνου κύκλου περιήστραψαν ἡ πόλις καὶ ὁ λιμὴν καὶ ὁ Γαλατᾶς καὶ κατηυγάσθη τὸ παρακείμενον μέχρι τῆς Ἀσίας πέλαγος. Τὴν ἐπιούσαν νεαί πάλιν ἀπορρώγες τοῦ τεύχους κατέπεσον, καὶ νέα ἐγένετο τὸ ἑσπέρας φωταγωγία, καὶ πάταγος δεινὸς ἀντήχησε, καὶ χιλιάδες δερβισῶν περιφερόμενοι ἀπανταχοῦ ἐκήρυττον ὅτι κατὰ τὸν Προφήτην ὅστις μὲν ἀποθάνῃ ἐν τῷ προκειμένῳ ἀγῶνι ὀλόσωμος ἐν τῷ παραδείσῳ μετὰ τοῦ Μωάμεθ θέλει ἀριστήσῃ, καὶ μετὰ παίδων καὶ γυναικῶν ὠραίων καὶ παρθένων ἐν τόπῳ χλοερῷ καὶ μεμυρισμένῳ ἀνθεσι θέλει ἀναπαυθῆ, καὶ ἐν λουτροῖς ὠραιότατοις θέλει λουσθῆ, ἔχων πάντα ταῦτα τὰ ἀγαθὰ ἐκ Θεοῦ· ὅστις δὲ ἐπιζήσῃ ἔξει μισθὸν τοὺς πλουσίους τῆς πόλεως θησαυρούς. Τῇ δὲ 28 ὁ σουλτάνος διέταξε νὰ διαλαληθῇ ἐν ἡχοῖς σαλπύγγων καθ' ἅπαν τὸ στρατόπεδον ὅτι ἕκαστος ὀφείλει ἐπὶ ποινῇ θανάτου νὰ καταλάβῃ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὴν ὀρισθεῖσαν αὐτῷ τάξιν καὶ νὰ παρασκευασθῇ διὰ προσευχῶν καὶ δεήσεων πρὸς τὴν γενικὴν ἐφοδὸν, ἥτις θέλει ἀνυπερθέτως τελεσθῆ τὴν ἐπομένην πρωΐαν. Ἐπειτα δὲ ἔδραμε μετὰ τῆς ἐπίπλου αὐτοῦ σωματοφυλακῆς ἐκ 10 χιλ. ἀνδρῶν συγκειμένης εἰς Βεσίκτασι, ὅπου ἐπιθεωρήσας τὸν στόλον διέταξε νὰ καταλάβῃ οὗτος ἐπὶ τῆς ἐφόδου ἅπασαν τὴν ἔξω παραλίαν, παρατασσόμενος παρὰ τε τὴν ἄλυσιν καὶ τὸ ἐπὶ τῆς Προποντιδὸς τεύχος μέχρι τοῦ Βλάγκα Μποστανί. Μεθ' ὃ ἐπιστρέψας εἰς τὸ στρατήγιον ἐπέσπευσε τὴν συμπλήρωσιν τῶν παρασκευῶν, ἐτοιμάσας πρὸς τοῖς ἄλλοις περὶ τὰς δισχιλίαις τειχομαχικὰς κλίμακας, αἶνες διενεμήθησαν εἰς ὅλον τὸν στρατὸν καὶ τὸν στόλον. Ὁ βομβολισμὸς ἐξηκολούθησε μέχρι τῆς 4 μ. μ., ὅτε ἐκόπασεν. Ἀλλὰ δι' ὄλης ταύτης τῆς ἡμέρας δὲν ἔπαυσαν ἀλαλάζοντα τὰ τύμπανα καὶ τὸ ἑσπέρας ἐγένετο τρίτη καὶ τελευταία φωταψία, λαμπρότερα τῶν προηγουμένων, καὶ βοὴ φοβερά, μέχρι τοῦ μεσονυκτίου, ὅτε ἔσβυσαν τὰ πυρὰ καὶ κατεσίγασεν ὁ θόρυβος ἵνα ἀναπαυθῶσιν οἱ ἄνδρες ἐπ' ὀλίγον. Διότι οἱ αὐτόπται μάρτυρες Φραντζῆς καὶ Βάρβαρος οὐδεμίαν ἐπιτρέπουσιν ἀμφιβολίαν ὅτι ἡ ἐφοδὸς ἤρξατο τρεῖς περίπου ὥρας πρὶν ἢ ἀνατείλῃ ἡ τῆς 29 ἡμέρα. Τὸ δὲ παρὰ τοῦ Κριτοβούλου λεγόμενον, ὅτι περὶ δείλην τῆς προτεριαίας ἐγένετο, εἶναι μία τῶν πολλῶν ἀκριτομυθῶν ὧν βρῖθει ἡ ἱστορία αὐτοῦ. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι καὶ ὁ Δούκας περιέπεσεν